

HALLINTOVALIOKUNTA (hav@eduskunta.fi)

1. Hallintovaliokunta tiistai 9.11.2021 / VNS 4/2021 vp / Kirjallinen asiantuntijalausunto
2. Asiantuntijalausunto Talousvaliokunnalle 3.6.2021, MPK:n ak 150/1.01/1.6.2021

MAANPUOLUSTUSKOULUTUSYHDISTYKSEN (MPK) LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON SELONTEOSTA SISÄISESTÄ TURVALLISUUDESTA VNS 4/2021

Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi Valtioneuvoston selonteosta sisäisestä turvallisuudesta. MPK on osallistunut 2. viitteen mukaiseen asiantuntijakuulemiseen, jossa on selvitetty MPK:n kyberturvallisuuden koulutusohjelmaa ja selonteon kyberturvallisuuteen liittyviä havaintoja.

MPK on julkisoikeudellinen yhdistys, joka järjestää vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta ja toimii jäsenyhdistystensä yhteistyöjärjestönä. MPK:n tarkoituksena on maanpuolustuksen edistäminen koulutuksen, tiedotuksen ja valistuksen keinoin. MPK:n koulutus tukee Puolustusvoimien, muiden viranomaisten ja kansalaisten valmiutta toimia normaali- ja poikkeusoloissa. Lisäksi MPK tekee yhteistyötä turvallisuuskoulutus-, -kasvatus ja -tiedotustyötä tekevien viranomaisten ja muiden vapaaehtoisjärjestöjen kanssa. MPK on kokonaisturvallisuuden koulutusorganisaationa Turvallisuuskomitean kolmas järjestöedustaja yhdessä SPR:n ja SPEK:n kanssa. MPK on myös aktiivinen VAPEPA-verkoston toimija.

Selonteossa annetaan laaja-alainen kuvaus ja näkymät nykyisistä tai tulevaisuuden sisäiseen turvallisuuteen joko suoraan tai välillisesti liittyvistä ilmiöistä tai haasteista. Tiedot perustuvat pitkälti eri viranomaisten lähteisiin ja tehtyihin tutkimuksiin, mutta joiltain osin myös näkemyksiin.

Kokonaisuutena selonteon luvut 2 – 4 olisivat mahdollistaneet syvällisemmän, eri hallinnonalojen yhteistyössä laatiman selonteon tekemisen. Esitetyllä käsittelyllä olisi päästy todennäköisesti huomattavasti konkreettisempaan tulokseen selonteon oletetun painopisteen (5. luku) osalta. Kyseinen luku keskittyy pitkälti sisäministeriön (SM) hallinnonalan toimenpiteisiin, joilla pyritään vastaamaan aiemmissa luvuissa esitettyihin haasteisiin. Nämä toimenpiteet eivät todennäköisesti sellaisenaan tule ratkaisemaan läheskään kaikkia sisäiseen turvallisuuteen liittyviä haasteita, vaan keskittyvät ensisijaisesti SM:n vastuulla olevien asioiden eteenpäinviemiseen. Pelkästään näidenkin asioiden kehittäminen parantaa sisäistä turvallisuutta ja on siten kannatettavaa.

Jotta kyseessä olisi aidosti valtioneuvoston selonteko, niin siinä olisi tullut kuvata myös muiden hallinnonalojen toimenpiteitä sekä niiden kustannusvaikutuksia. Pelkästään SM:n hallinnonalalle esitetyt 10%:n kustannuspaineet (kohdat 5.10.1 – 5.10.11) asettavat rajoituksia ja edellyttävät selkeitä priorisointipäätöksiä tulevina vuosina. Epäselväksi jää myös viittaus kustannusvaikutuksista kohdan 5.10.12 "ministeriöiden arvioiden mukaisesti". Luvun 5 alaotsikot ovat hyvin kuvaavia ja toimivia (5.4 – 5.10).

Selonteossa olisi toivonut määriteltävän ainakin seuraavat käsitteet:

- kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli (s. 25)
- pohjoismainen yhteistyö kokonaismaanpuolustuksessa (s. 26)
- siviilivalmius (s. 33).

Selonteossa ei ole juurikaan mainittu koulutuksen sekä tiedotuksen ja valituksen merkitystä sisäisen turvallisuuden keinovalikoimana. Kolmannen sektorin osuus kuitataan kohdassa 5.4.8 muutamien järjestöjen osalta.

MPK näkee mahdolliseksi kouluttaa kansalaisille ja yhteisöille ennaltaehkäisevästi turvallisuustietoja ja -taitoja. Tällaisella koulutuksella on merkittävä rooli turvallisuustunteen lisääntymisessä ja sitä myötä sisäisen turvallisuuden paranemiseen yhteisöissä ja kansalaisten keskuudessa. MPK:lla on kattavaa kurssitarjontaa sekä kansalaisten että viranomaisten turvallisuustaitojen ja -tietojen koulutukseen, jotka vastaavat sellaisenaan selonteossa esitettyihin haasteisiin.

MPK haluaa lopuksi kiinnittää huomioita siihen, että kolmannen sektorin ennaltaehkäisevä koulutustoiminta kolmannen sektorin varsinaisen operatiivisen toiminnan lisäksi on merkittävä tekijä kansalaisten turvallisuuden tunteen ja henkisen kriisinkestävyyden lisääjänä. Tämä toiminta ei edellytä merkittäviä viranomaisresurssipanostuksia. Koulutuksen merkitystä on hyvä korostaa jokaiseen toimintaa liittyen.

Asiassa lisätietoa antaa

- koulutusjohtaja Timo Mustaniemi (p. 045 180 3323, timo.mustaniemi@mpk.fi)

Timo Mustaniemi
Koulutusjohtaja

Mika Peltoniemi
Hallintopäällikkö